

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

28 грудня 2020 року № 164

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ДЛЯ ОСІБ ІЗ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

(підвищення кваліфікації)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація: Вчителі трудового навчання, технологій та креслення

Напрямок: розвиток професійних компетентностей

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітню програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри природничо-математичної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол від 26 листопада 2020 р. № 09).

Освітню програму затверджено Вченою радою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол від 28 грудня 2020 р. № 06) та введено в дію наказом ректора від 28 грудня 2020 р. № 164.

ПЕРЕДМОВА

Освітню програму розроблено проєктною групою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти згідно з вимогами законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р, а також рекомендаційного листа МОН України від 28.04.2017 № 1/9-239.

Програма укладена на базі другого рівня вищої освіти (спеціаліст/магістр) та відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікацій.

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Юзик О.П., к.пед.н., доцент кафедри природничо-математичної освіти;
2. Пустовіт Г.П., д.пед.н. професор кафедри природничо-математичної освіти;
3. Королюк А.П., ст. викладач кафедри природничо-математичної освіти;
4. Сорочиц А.С., методист кабінету математики та технологій.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Загальні положення

Освітня програма для підвищення кваліфікації вчителів трудового навчання, технологій та креслення розроблена на основі сучасної державної освітньої політики, стратегії реформування освіти, а також із врахуванням концепції Нової української школи.

Актуальність програми полягає у необхідності підготовки вчителя до реалізації освітньої політики держави шляхом опанування новітніми практиками, технологіями, методиками, формами, методами професійної діяльності на засадах інноваційних освітніх підходів з урахуванням потреб педагогів, держави та глобалізованого світу.

У Концепції Нової української школи визначені пріоритетні завдання сучасної освіти: комплексне формування динамічної комбінації системи знань, способів мислення, цінностей, громадянських переконань шляхом реалізації компетентнісного підходу. Посилюється орієнтація навчання на результат у формі ключових освітніх і життєвих компетентностей учнів, розвинутих на основі мобільної сукупності знань, поглядів, ціннісних орієнтирів, успішної самореалізації в професії і житті. Важливим завданням є формування особистості, патріота, інноватора, здатного конкурувати на ринку праці, розвивати економіку, навчатися неперервно впродовж життя.

Згідно з головними принципами Нової української школи провідне місце відводиться умотивованим вчителям нової формації, які перебувають в авангарді суспільних та освітніх перетворень, є професійно успішними і компетентними агентами змін. Такі вчителі виконують в освітньому процесі ролі наставника, фасилітатора, консультанта, менеджера освітнього процесу, мають академічну свободу, володіють навичками випереджувального проектного підходу до управління процесами планування й організації навчання, розроблення навчально-методичного забезпечення й способів формування оцінювання, самостійно й творчо здобувають інформацію, організовують інноваційне освітнє середовище, у центрі якого знаходиться дитина.

Педагоги Нової української школи закладають надійне підґрунтя для навчання впродовж життя з метою особистісної реалізації здобувачів освіти. Переосмислення соціальної і професійної місії вчителя-новатора актуалізує необхідність підготовки фахівців, адаптованих до сучасних соціокультурних умов, здатних творчо працювати, приймаючи креативні рішення в нестандартних педагогічних ситуаціях, уникаючи стереотипізації і шаблонів, засвоювати нові професійні ролі і функції, забезпечувати поступальний розвиток країни, реалізовувати освітні проекти національного масштабу, бути готовими до конкуренції на європейському і світовому ринку освітніх послуг тощо.

1.2. Цільова аудиторія

Учителі трудового навчання, технологій та креслення закладів освіти різних типів і форм власності.

1.3. Мета програми

Метою освітньої програми є модернізація професійної компетентності учителів трудового навчання, технологій та креслення закладів освіти різних типів і форм власності відповідно вимог Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» з урахування основних напрямів державної політики у галузі освіти, запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.

Освітня програма забезпечить наступні результати навчання:

знання основних засад реалізації компетентнісного підходу при шкільного курсу трудового навчання, технологій та креслення;

обізнаність із новітніми науково обґрунтованими методиками створення освітньо-розвивального середовища;

здатність до проектування сучасного уроку трудового навчання, технологій та креслення;

здатність оперувати інформацією, критично оцінюючи її;

знання методів та прийомів організації командної роботи.

1.4. Профілі базових компетентностей, що розвиваються впродовж підвищення кваліфікації:

професійно-педагогічна, інформаційна, комунікативна, медійна, предметна (фахова), соціальна.

Знаннєвий компонент	розуміння сучасних тенденцій розвитку освіти; знання основних механізмів реалізації компетентнісної парадигми освіти; утвердження способів реалізації інтеграційного підходу в навчанні школярів.
Діяльнісний компонент	організація педагогічної діяльності на компетентнісних засадах; реалізація навчальних програм із використанням різноманітних технологій, методів та прийомів.
Ціннісний компонент	дитиноцентризм, цінність особистості учня; просування демократичних цінностей; рефлексія власної професійної практики.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Зміст та обсяг освітньої програми

Зміст освітньої програми враховує особливості професійної діяльності вчителя в умовах реформування освіти, а також перспективи впровадження Нової української школи і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

2.2. Форма та структура освітньої програми

Освітня програма передбачає очну (зокрема, з використанням технологій дистанційного навчання) форму навчання.

Очна форма навчання організовується шляхом проведення:

інтерактивних лекцій;

тематичних дискусій;

практичних занять (семінарів, практикумів, тренінгів, майстер-класів тощо);

контрольних заходів (організаційно-настановне заняття, конференція з обміну досвідом).

Обсяг освітньої програми складає 30 годин (1 кредит ЄКТС).

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

підвищення кваліфікації вчителів трудового навчання, технологій та креслення

за напрямом «Розвиток професійних компетентностей»

заочною формою навчання (30 аудиторних годин)

Назви модулів і тем	Форма навчання			Усього
	Лекція, дискусія	Практичне заняття	Контроль	
Модуль 1. Професійний розвиток педагога				
Тема 1.1. Державна та регіональна освітня політика: досвід, виклики, перспективи	2			2
Тема 1.2. Атестація та сертифікація педагогічних працівників як складові професійного розвитку	2			2

Тема 1.3. Оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників	2			2
Усього годин за модулем	6			6
Модуль 2. Методика й організація освітнього процесу				
Тема 2.1. Нормативно-правове забезпечення організації освітнього процесу	2			2
Тема 2.2. Упровадження STEM-освіти на уроках трудового навчання, технологій та креслення: теорія і практика	2			2
Тема 2.3. Сучасні вимоги до обладнання навчальних шкільних майстерень	2			2
Тема 2.4. Дотримання правил техніки безпеки, виробничої санітарії під час навчання в шкільній майстерні	2			2
Тема 2.5. Особливості організації освітнього процесу з трудового навчання, технологій і креслення	2			2
Тема 2.6. Методика організації гурткової, секційної та клубної роботи	2			2
Тема 2.7. Методика організації навчально-дослідницької діяльності учнів на уроках трудового навчання та технологій	2			2
Усього годин за модулем	14			14
Модуль 3. Технологічна карта сучасного уроку				
Тема 3.1. Реалізація наскрізних змістових ліній на уроках трудового навчання (технологій)	2			2
Тема 3.2. Допрофільна підготовка та профільне навчання за напрямками освітньої галузі «Технології». Профорієнтаційна робота	2			2
Тема 3.3. Розвиток підприємливості й ініціативності на уроках трудового навчання і технологій	2			2
Усього годин за модулем	6			6

Модуль 4. Діагностичний				
Організаційно-настановне заняття			2	2
Конференція з обміну досвідом			2	2
Усього годин за модулем			4	4
Усього	20	6	4	30

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1.

Професійний розвиток педагога

Тема 1.1. Державна та регіональна освітня політика: досвід, виклики, перспективи

Тенденції та проблеми розвитку освіти в Україні. Сучасна система закладів освіти. Пріоритети діяльності МОН України. Реалізація завдань НУШ: упровадження педагогіки партнерства, створення сучасного освітнього середовища та системи інклюзивного навчання, формування ключових компетентностей і розвиток наскрізних умінь. Компоненти «формули» Нової української школи: зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації особистості в суспільстві; педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками; умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно; орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм; наскрізний процес виховання, який формує цінності; нова структура школи, яка дозволяє добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя; децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію; справедливий розподіл публічних коштів, що забезпечить рівний доступ усіх дітей до якісної освіти.

Тема 1.2. Атестація та сертифікація педагогічних працівників як складові професійного розвитку

Сучасні виклики та вимоги до професійного розвитку педагогічних працівників (професійні стандарти, базові компетентності). Підвищення кваліфікації у системі професійної підготовки педагогічних кадрів. Підготовка та проведення атестації педагогічних працівників: нормативний та науково-методичний аспекти. Умови та порядок присвоєння кваліфікаційних категорій і педагогічних звань. Реалізація рішень атестаційних комісій.

Сертифікація педагогічних працівників, умови та порядок її проведення. Інструменти сертифікації: вивчення практичного досвіду роботи учасників сертифікації, самооцінювання ними власної педагогічної майстерності (е-портфоліо), незалежне тестування фахових знань та умінь.

Значення атестації та сертифікації для професійного розвитку педагогічних працівників.

Тема 1.3. Оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників

Вимоги до кваліфікаційних категорій. Критерії оцінювання педагогічних працівників відповідно (оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників; результативність професійної діяльності вчителя; комунікативна

культура) відповідно до категорій. Підготовка матеріалів для оцінки результативності фахової діяльності.

Параметри вивчення й оцінювання результативності фахової діяльності вчителя (досягнення в міжтестастійний період; результативність науково-методичної роботи; рівень професіоналізму; моральні якості, соціально-психологічна готовність; додаткова освіта; портфоліо вчителя). Пропедевтика у розв'язуванні педагогічних задач як нова вимога сертифікації.

Модуль 2.

Методика й організація освітнього процесу

Тема 2.1. Нормативно-правове забезпечення організації освітнього процесу

Закон України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» упровадження Нової української школи, управлінський аспект, перспективні напрями, очікувані результати.

Концепція Нової української школи на період до 2029 року. Учитель як коуч, ментор, тьютор, новатор, модератор, фасилітатор. Функції вчителя у різних суспільних інститутах.

«Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні. Освіта України». «Про Основні орієнтири виховання учнів 1–11 класів ЗЗСО»: мета, структура, чинники, завдання, принципи побудови виховного змісту, виховання у різних соціальних інститутах, проектно-технологічний підхід, структурно-функціональні моделі національно-патріотичного виховання дітей і учнівської молоді у ЗЗСО, очікувані результати.

Тема 2.2. Упровадження STEM-освіти на уроках трудового навчання, технологій та креслення: теорія і практика

Сутність природничо-математичної освіти (STEM-освіта). Провідні теоретичні і прикладні підходи упровадження STEM-освіти на уроках трудового навчання, технології та креслення (мультидисциплінарний, плюридисциплінарний, інтердисциплінарний, трансдисциплінарний, дитиноцентричний, міжпредметний, інтеграційний, диференціації та індивідуалізації). Складові структурно-функціональної моделі STEM-освіти учнів на уроках трудового навчання, технології та креслення в закладах загальної середньої освіти.

Тема 2.3. Сучасні вимоги до обладнання навчальних шкільних майстерень

Вимоги до сучасного обладнання шкільних майстерень. Організація сучасного робочого місця учня. Урок як основна організаційна форма діяльності учнів під час навчання в шкільній майстерні. Вимоги до сучасного уроку. Використання сучасних освітніх технологій на уроках в шкільній майстерні. Типи і види уроків трудового навчання в шкільній майстерні. Структурні елементи уроку трудового навчання. Технологічна модель

сучасного уроку. Педагогічні ситуації на уроках в шкільній майстерні. Самоаналіз уроку трудового навчання.

Тема 2.4. Дотримання правил техніки безпеки, виробничої санітарії під час навчання в шкільній майстерні

Дотримання правил техніки безпеки в шкільній майстерні (кабінеті). Особиста гігієна та гігієна праці учнів. Санітарно-гігієнічні вимоги до обладнання та інструменту, робочого місця.

Тема 2.5. Особливості організації освітнього процесу з трудового навчання, технологій і креслення

Особливості організації проектно-технологічної діяльності учнів. Дистанційне навчання учнів з трудового навчання, технологій, креслення. Особливості ведення класного журналу, журналу інструктажів. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Особливості складання календарно-тематичного планування. Здійснення професійно-технічного навчання в закладах загальної середньої освіти.

Тема 2.6. Методика організації гурткової, секційної та клубної роботи

Сучасні традиційні й інноваційні теоретико-методичні засади організації гурткової (секційної, клубної) роботи як на уроках трудового навчання, технологій та креслення, так і позакласній діяльності в закладах загальної середньої освіти. Провідні принципи і критерії відбору й конструювання виховного, розвивального і соціалізуючого змісту і структури гурткової (секційної, клубної) роботи. Умови застосування традиційних і інноваційних форм, методів і методик організації і здійснення самостійної навчально-пізнавальної, дослідницької і конструкторської діяльності учнів різного віку у межах шкільного контенту трудового навчання, технологій та креслення в закладах загальної середньої освіти. Сучасна класифікація організаційно-педагогічних структур гуртків (секцій, клубів). Основні етапи організації проектування структури МТК чи ДГ. План організації роботи гуртка (секції, клубу), алгоритм творчої діяльності учнів з вирішення навчального завдання чи проблеми.

Тема 2.7. Методика організації навчально-дослідницької діяльності учнів на уроках трудового навчання та технологій

Аналіз відповідної навчальної, нормативно-технологічної та наукової літератури. Мета науково-дослідницької роботи. Переваги науково-дослідницької роботи при навчанні трудового навчання, технологій. Форми залучення учнів до дослідницької діяльності: застосування пошуково-дослідницьких методів навчання на уроці; виконання лабораторних робіт; науково-дослідницька діяльність школярів у закладах МАН України.

Основні елементи дослідницької діяльності. Важливість визначення теми, проблеми і актуальності дослідження. Формулювання мети за завдань досліджень.

Демонстрування зразків навчально-дослідницьких робіт із трудового навчання та технологій.

Зміст і структура лабораторно-практичних робіт на уроках трудового навчання. Методика підготовки, проведення і оцінювання лабораторно-практичних робіт на уроках трудового навчання.

Модуль 3.

Технологічна карта сучасного уроку

Тема 3.1. Реалізація наскрізних змістових ліній на уроках трудового навчання (технологій)

Оновлена навчальна програма з трудового навчання, технологій. Наскрізнi змістові лінії: «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність». Формування ключових компетентностей на уроках трудового навчання, технологій. Мета наскрізних змістових ліній. Аналіз електронних ресурсів. Розгляд конспектів уроків з трудового навчання, технологій з виокремленням у них практично зреалізованих змістових ліній.

Укладання фрагментів технологічних карт з трудового навчання, технологій з практичного упровадження наскрізних змістових ліній Нової української школи на прикладі вивчення тем. Інтеграція змістових ліній на уроках трудового навчання, технологій з іншими навчальними дисциплінами.

Тема 3.2. Допрофільна підготовка та профільне навчання за напрямками освітньої галузі «Технології». Профорієнтаційна робота

Концепція профільного навчання у старшій школі. Завдання «профілізації». Профільні загальноосвітні предмети. Основна ідея допрофільної підготовки. Форми допрофільної підготовки. Курси за вибором. Формування трудових компетенцій у ЗЗСО.

Позаурочна діяльність із профорієнтаційною тематикою.

Проведення учителями активних форм і методів діяльності: ділові ігри, майстер-класи, конкурси фахової майстерності, презентації, групові захисти проєктів тощо з пропагування майбутньої професії.

Система профорієнтаційної роботи для обдарованих учнів

Тема 3.3. Розвиток підприємливості й ініціативності на уроках трудового навчання і технологій

Сутність понять «підприємливість» (як компетентності), «ініціативність» (як уміння). Інструменти стимулювання розвитку підприємливості та ініціативності, апробовані країнами Європи. Виклики для українського вчителя. Технологія формування та розвитку підприємливості та ініціативності. Інтерактивні методи формування і розвитку підприємливості та ініціативності учнів («павутинка», «берег надій», «аукціон», «ДРІД», «сходинки успіху» тощо). Творення підприємницького тла уроку трудового навчання, технологій: методичні поради. Конспект заняття – матриця.

Модуль 4. Діагностичний

Організаційно-настановне заняття

Реєстрація слухачів. Організація та проведення вступного інструктажу з охорони праці. Ознайомлення з організацією, змістом та умовами проведення курсів. Надання рекомендацій щодо вибору теми конференції з обміну досвідом.

Конференція з обміну досвідом

Організація обговорення педагогічних інновацій, елементів нових технологій навчання, що сприяють розвитку професійної компетентності вчителя трудового навчання, технологій та креслення.

Рефлексія освітньої програми підвищення кваліфікації вчителів трудового навчання, технологій та креслення.